

Burgerschap

Deelplan OPOT

Versie september 2023,

Aanvulling september 2024, doelen gekoppeld aan activiteiten

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding	4
1.1 <i>Doel en inhoud van het beleidsplan</i>	4
2. Onze scholen en onze kernwaarden	4
2.1 <i>De scholen</i>	4
Wie wij zijn	4
Waar komen onze leerlingen vandaan?	4
De achtergrond van ons personeel	5
Hoe de leerlingen onze school verlaten	5
2.2 <i>Algemene visie</i>	5
De kernwaarden van het openbaar primair onderwijs Terschelling	5
De schoolspecifieke uitwerking	5
Kernwaarden burgerschapsontwikkeling	6
3. Visie op burgerschapsvorming	7
3.1 <i>Burgerschapsvorming: wettelijke plicht</i>	7
3.2 <i>Burgerschapsvorming binnen onze scholen</i>	7
Tweeledig beleid	7
De school als oefenplaats	7
4. Onze doelen	8
4.1 <i>Verplichte kerndoelen</i>	8
5. Onze aanpak	8
5.1 <i>Uitwerking kerndoelen</i>	8
6. Toetsing en borging	13

Voorwoord

Burgerschapsonderwijs gaat over de basisnormen en -waarden van onze samenleving. De basisschool is de uitgelezen plek om hiermee te oefenen. Daarnaast heeft iedere school ook eigen normen en waarden. Het is aan de school om burgerschapsonderwijs vorm te geven vanuit de eigen visie en context.

Burgerschapsonderwijs heeft als doel leerlingen te ontwikkelen tot democratische burgers. Zij krijgen daarvoor kennis en vaardigheden aangeboden, ze worden gestimuleerd eigen opvattingen te ontwikkelen en een democratische houding te vormen. De kern wordt gevormd door democratie en diversiteit, afgeleid van de wettelijke opdracht.

Hierbij staan drie basiswaarden centraal in de democratische, pluriforme samenleving: vrijheid, gelijkheid en solidariteit.

Voor leerlingen is de school een oefenplaats voor democratie en het omgaan met diversiteit. Leerlingen leren hoe ze actief kunnen meedoen in een democratische cultuur. Ze leren over besluitvormingsprocessen en de invloed die zij hierop kunnen uitoefenen, passend bij hun situatie en mogelijkheden.

Burgerschapsonderwijs daagt leerlingen ook uit om verbanden te leggen tussen hun eigen leefwerelden en grotere (mondiale) maatschappelijke vraagstukken. Het gaat om globalisering, duurzaamheid en technologie. Leerlingen leren kritisch na te denken en te reflecteren op complexe, soms ook ethische vraagstukken. Door het ontdekken van mogelijkheden om zelf iets te doen aan deze vraagstukken, ontwikkelen leerlingen een actieve houding. Zij leren in gesprek te gaan met anderen en elkaars standpunten te bevragen. Zo ontwikkelen zij hun eigen opvattingen.

1. Inleiding

1.1 Doel en inhoud van het beleidsplan

Voor u ligt het burgerschap beleidsplan van het Openbaar Primair Onderwijs Terschelling (hierna OPOT). Het doel van het beleidsplan is om weer te geven wat onze visie op burgerschapsonderwijs is en hoe wij hier in onze scholen aan werken. Het beleid is er voor medewerkers, ouders van de school en andere geïnteresseerden, als inzicht in de wijze waarop wij ons burgerschapsonderwijs samenhangend vormgeven. Daarnaast richt het beleid zich op het team als houvast bij het vormgeven van het vak burgerschap. Het beleidsplan is een document dat regelmatig zal worden geëvalueerd en waar nodig bijgewerkt, zodat de meest recente informatie in het beleid is opgenomen.

Het plan omvat inhoudelijk o.a. de visie van de school en de visie op burgerschapsonderwijs. Ook wordt in dit plan beschreven waar we als school aan werken op gebied van burgerschapsvorming en hoe wij dit in de dagelijkse praktijk aanpakken. Daarnaast leest u in dit plan hoe we als school evalueren op ons burgerschapsonderwijs, welke ambities wij hebben op dit gebied en welke taken er liggen. Wij kiezen ervoor om onze ambities uit te werken voor meerdere leerjaren, zodat burgerschapsonderwijs altijd de aandacht heeft op onze scholen.

2. Onze scholen en onze kernwaarden

2.1 De scholen

Wie wij zijn

Terschelling heeft drie openbare basisscholen. De Prinses Margrietschool op West, 't Hunnighouwersgat in Midsland en 't Jok in Hoorn. Onze openbare identiteit brengt met zich mee dat iedereen welkom is, ongeacht geloofs- en/of levensovertuiging. Kinderen, leerkrachten en ouders werken samen door van en met elkaar te leren. We respecteren elkaar in al onze verschillen. We bieden een veilige plek, waar ieder kind de kans krijgt om kennis te verwerven en zich sociaal, emotioneel, creatief en levensbeschouwelijk naar aanleg en vermogen te ontwikkelen. We bereiden kinderen voor op de maatschappij en geven ze bouwstenen mee voor hun toekomst. Het openbaar basisonderwijs staat voor de kernwaarden *geloof in eigen kunnen, jezelf kunnen zijn en plezier*. We vertrouwen erop dat vanuit de kernwaarden de leerlingen de samenleving beter zullen leren begrijpen en respect en begrip voor elkaar zullen ontwikkelen.

Waar komen onze leerlingen vandaan?

Op onze basisscholen verwelkomen we leerlingen van diverse achtergronden. Als openbaar onderwijs streven we ernaar een goede afspiegeling te zijn van de maatschappij in de regio. Onze leerlingen komen uit gezinnen met uiteenlopende sociaal economische posities, die worden bepaald door factoren zoals het opleidingsniveau, inkomensniveau en beroep van de ouders. Op onze scholen vind je zowel kinderen van laagopgeleide als hoogopgeleide ouders. De ouders zijn voornamelijk werkzaam in de toeristensector, de maritieme sector en een klein deel werkt bij overheidsinstellingen.

Al onze leerlingen wonen op Terschelling. Er zijn kinderen uit Terschellinger gezinnen die al generaties lang op het eiland wonen en kinderen waarvan de ouders hebben gekozen voor wonen en werken op Terschelling. Het aantal leerlingen met een niet-westerse achtergrond is beperkt en ligt lager dan het landelijke gemiddelde. Alle kinderen blijven voor onderwijs op het eiland. Er zijn geen scholen voor speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs. De eilander scholen vangen alle kinderen op, gaan daarmee de grens van passend onderwijs voorbij. Op deze wijze krijgen de eilander kinderen mee dat iedereen erbij hoort, mag zijn wie hij is met eigen mogelijkheden en talenten.

De achtergrond van ons personeel

De teams bestaan uit voornamelijk vrouwen en enkele mannen, meestal woonachtig op Terschelling, die verschillen in levensbeschouwelijke achtergrond. Alle teamleden hebben een westerse achtergrond.

Hoe de leerlingen onze school verlaten

Onze leerlingen worden opgeleid tot kritisch denkende jongvolwassenen met respect voor de wereld om hen heen. Onze leerlingen krijgen de vaardigheden (zelfstandigheid, verantwoordelijkheid, samenwerking en reflectie) mee in hun rugzak. Bij het verlaten van de scholen zijn er verschillen in de manier waarop leerlingen deze vaardigheden toepassen. Onze leerlingen hebben geleerd om naar elkaar te luisteren, voor elkaar te zorgen, elkaar(s) mening te respecteren en zijn zich bewust van de verschillen die er zijn. Ze hebben geleerd dat iedereen verschillend is en mag zijn. Ze zijn in staat om gesprekken te voeren over deze verschillen.

Naast dat wij onze leerlingen sociaal-maatschappelijke tools meegeven voor hun toekomst, besteden we ook aandacht aan de politiek-democratische vorming. Kinderen leren over de democratie, we leren leerlingen over tolerantie, maar bespreken ook onderwerpen als macht en politieke instituties. Dit is op schoolniveau bijvoorbeeld al aan de orde als wij 'stemmen' in de klas. Maar ook wanneer leerlingen elkaars werk beoordelen en elkaar feedback geven. Door middel van o.a. de principes van regieversterkend handelen zijn ze (mede) eigenaar van de wijze waarop geleefd en geleerd wordt in de groepen en in de scholen. De leerlingenraad is ook een voorbeeld van politiek-democratische vorming. Deze groep leerlingen vertegenwoordigt als het ware de stem van alle leerlingen op onze scholen.

2.2 Algemene visie

De kernwaarden van het openbaar primair onderwijs Terschelling

Geloof in eigen kunnen, jezelf kunnen zijn en plezier zijn voor het OPOT de kernwaarden van waaruit er met leerlingen wordt gewerkt. De kernwaarden zijn door de drie teams in gezamenlijkheid gekozen en worden op iedere school op eigen wijze uitgedragen. De organisatie van het OPOT draagt zorg voor het doorleven van de kernwaarden in alle lagen van de school. Een leerkracht met geloof in eigen kunnen werkt met plezier om leerlingen zichzelf te leren zijn. Een leerling die gelooft in eigen kunnen is in staat een volgende stap in de ontwikkeling te zetten om zichzelf te kunnen zijn. Bij alles wat we doen binnen het OPOT stellen we onszelf voortdurend de vragen die terugvoeren naar deze drie kernwaarden.

De schoolspecifieke uitwerking

De drie OPOT scholen werken onderling nauw samen. Daarnaast is er een koers uitgezet om dit door te laten lopen op het openbaar voortgezet onderwijs op Terschelling. Dit brengt verbinding met zich mee, die op een eiland zorgt voor ontwikkeling en verrijking. Leerkrachten PO en docenten VO kunnen bij elkaar terecht voor specifieke vragen, er wordt samengewerkt om efficiënt om te kunnen gaan met tijd en middelen en om de doorlopende lijn PO-VO te bevorderen. Daarnaast heeft iedere school zijn specifieke sfeer en mogen er keuzes gemaakt worden passend binnen de algemene kernwaarden.

Prinses Margrietschool

Worden wie je bent

't Hunnighouwersgat

De school van nu voor de wereld van morgen

't Jok

Gewoon gelukkig zijn aan de rand van bos en duin

Burgerschapsvorming vinden we binnen onze scholen essentieel voor de persoonlijke ontwikkeling van onze leerlingen. We willen hen helpen zich bewust te worden van hun rol als actieve burgers in de maatschappij en hen de vaardigheden, kennis en waarden bijbrengen die nodig zijn om verantwoordelijke en betrokken individuen te worden. Samen met onze diverse leerlingen, ouders/verzorgers en leerkrachten werken we aan het bevorderen van een inclusieve, respectvolle en participatieve schoolcultuur.

Kernwaarden burgerschapsontwikkeling

Wij vinden de volgende waarden belangrijk in onze school als basis voor burgerschapsvorming:

- Vrijheid van meningsuiting;
- Respect;
- Gelijkwaardigheid;
- Democratie;
- Samenwerking;
- Verscheidenheid;
- Solidariteit;
- Veiligheid;
- Kritisch denken.

3. Visie op burgerschapsvorming

3.1. Burgerschapsvorming: wettelijke plicht

De wet stelt dat wij als basisschool actief burgerschap en sociale cohesie bevorderen. Er wordt verwacht dat scholen dit doen op doelgerichte en samenhangende wijze, waarbij het onderwijs zich in ieder geval herkenbaar richt op:

- a) Het bijbrengen van respect voor en kennis van basiswaarden van de democratische rechtsstaat, zoals verankerd in de Grondwet, en de universeel geldende fundamentele rechten en vrijheden van de mens;
- b) Het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke competenties die de leerling in staat stellen deel uit te maken van en bij te dragen aan de Nederlandse democratische samenleving.

Het bevoegd gezag van de school draagt zorg voor een schoolcultuur die in overeenstemming is met de waarden, en creëert een omgeving waarin leerlingen worden gestimuleerd actief te oefenen met de omgang met deze waarden.

3.2 Burgerschapsvorming binnen onze scholen

Het karakter van onze scholen zorgt ervoor dat we dagelijks aandacht kunnen schenken aan de diversiteit en eigenheid van iedereen die bij ons op school werkt of leert. -We besteden in het onderwijs aandacht aan de diversiteit van achtergronden, culturen en religies.

We gaan ervan uit dat leerlingen opgroeien in een pluriforme samenleving. Ons onderwijs is mede gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie. Door ons karakter kan de school zich goed richten op dat leerlingen kennis hebben van en kennismaken met verschillende achtergronden. We besteden aandacht aan geestelijke stromingen. We zien een sterke relatie zien tussen levensbeschouwelijke vorming, sociaal-emotionele ontwikkeling (o.a. omgaan met de ander en de omgeving), ontwikkeling van sociale vaardigheden, actief burgerschap en sociale cohesie. We vinden het belangrijk dat leerlingen op een goede wijze met elkaar omgaan en dat ze respect hebben voor de mening en visie van anderen.

Tweeledig beleid

Het Opot heeft ervoor gekozen een tweeledig beleid te voeren met betrekking tot burgerschapsonderwijs.

- Vooreerst het aanbieden van een burgerschapslijn in combinatie met een lijn sociaal emotioneel leren (hierna SEL) vanuit de methode Kwink. Door de Kwinkcoaches per school is een jaarplanning gemaakt die in de verschillende groepen wordt uitgevoerd. Hiermee komen de diverse burgerschapsdoelen binnen alle leerjaren aan bod in combinatie met de doelen voor sociaal emotioneel leren. Tussen deze twee is ook overlap.
- Daarnaast zit burgerschapsvorming verweven in het thematisch onderwijs vanuit de Kernconcepten (Prinses Margrietschool en 't Jok) en IPC ('t Hunnighouwersgat). Daarmee integreren we het geleerde vanuit Kwink in ons dagelijkse onderwijsaanbod. Er wordt ingespeeld op vraagstukken die spelen in de maatschappij (wat speelt er in onze buurt, op ons eiland en in de wereld?). Ook gaat men in gesprek over vraagstukken die bij de leerlingen zelf leven.

De school als oefenplaats

Als we spreken over burgerschapsonderwijs in de basisschool benoemen we vaak dat de school de ideale oefenplaats is voor leerlingen. Het burgerschapsonderwijs richt zich op het aan bod laten komen van alle doelen via een gestructureerde methodiek met daarnaast tal van activiteiten binnen de eigen schoolcontext waarin kinderen het geleerde kunnen oefenen in werkelijke situaties.

4. Onze doelen

4.1 Verplichte kerndoelen

Om ervoor te zorgen dat we met ons burgerschapsonderwijs in ieder geval de verplichte doelen dekken, zijn de verplichte kerndoelen onze richtlijnen tijdens de lessen.

Aan integratie en burgerschap gerelateerde doelen:

Kerndoelnummer	Omschrijving kerndoel
Kerndoel 36	De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger.
Kerndoel 37	De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.
Kerndoel 38	De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en diversiteit in de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.

Aan integratie en burgerschap gerelateerde aspecten van kerndoelen:

Kerndoelnummer	Omschrijving kerndoel
Kerndoel 34	De leerlingen leren zorg te dragen voor lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.
Kerndoel 35	De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument.
Kerndoel 39	De leerlingen leren met zorg omgaan met het milieu.

5. Onze aanpak

5.1 Uitwerking kerndoelen

Om ervoor te zorgen dat we met ons burgerschapsonderwijs in ieder geval de verplichte doelen dekken, is er gekozen voor het werken met zowel de SEL als Burgerschaplijn vanuit de methode Kwink. Idee daarbij is dat op de basisscholen dezelfde 'taal' wordt gesproken waar het om dit fundament gaat. Een basis die de leerlingen meenemen naar de school voor VO die hier mee verder gaat.

Obs Prinses Margrietschool en Obs 't Jok werken thematisch met de Kernconcepten. Binnen de thema's komen de volgende burgerschapsdoelen aan bod:

Thema's	Kerndoel	Verbinding vanuit de kernwaarden OPOT
Kernconcepten Macht en regels	34, 35, 36, 37	Leerlingen oriënteren zich op aspecten van macht en leiderschap vanuit historisch en geografisch perspectief. Leerlingen leren zelf met macht om te gaan en worden zich bewust van het effect op anderen. Leerlingen oefenen in

		leiderschap en het opkomen voor belangen
Kernconcepten Communicatie	37	Leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemene waarden en normen voor zover relevant voor communicatie.
Kernconcepten Binding	34, 37, 38	Leerlingen leren zorg dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen Leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemene waarden en normen. Leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een rol spelen. Leerlingen leren respectvol om te gaan met verschillen in opvattingen van mensen.
Kernconcepten Groei en Leven	34, 39	Leerlingen leren zorg dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen. De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.
Kernconcepten Evenwicht en kringloop	34, 39	Leerlingen leren zorg dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen. De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.
Kernconcepten Energie	35, 39	Leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument. De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.
Kernconcepten Materie	39	Leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.

Obs 't Hunnighouwersgat werkt met het International Primary Curriculum (IPC) Burgerschap is volledig geïntegreerd binnen het IPC. In onderstaand overzicht een aantal voorbeelden uit de 90 thema's van het curriculum.

Thema's	Kerdoel	Verbinding vanuit de kernwaarden OPOT
IPC Nederland wordt Nederland	36	Leerlingen leren de democratische basiswaarden van ons land.
IPC Voortrekkers van verandering	35, 36, 37	Leerlingen denken en doen actief mee over de toekomst van hun land, helpen mee die toekomst vorm te geven met als doel het leven van henzelf en dat van anderen te verbeteren.

IPC Samenleven	36	De leerlingen leren dat we allemaal tot verschillende groepen en gemeenschappen behoren. Ze leren elkaar respecteren, samenwerken en helpen.
IPC Feesten	37, 38	Leerlingen leren dat volkeren en culturen uit alle delen van de wereld feesten vieren en organiseren om bijzondere gebeurtenissen te markeren of om stil te staan bij speciale gebeurtenissen in een mensenleven.
IPC Opgroeien	34	Leerlingen leren de veranderingen, zowel aan de binnen- als buitenkant van hun lichaam begrijpen ter voorbereiding op volwassenheid.
IPC Wat als het jou overkomt	37, 38	Leerlingen leren de verschillende rollen van Nederland tijdens oorlogen en gevechten in de 20ste eeuw. Ze reflecteren op/ over hun eigen veiligheid en die van anderen.
IPC Mythen en legenden	37, 38	Leerlingen leren over mythen uit hun vaderland en uit andere landen. Ze reflecteren over waarom mensen ooit zulke verhalen bedachten om het leven in hun tijd weer te geven.
IPC Zij maakten het verschil	37, 38	Leerlingen leren over belangrijke mensen die ons leven op een bepaalde manier hebben veranderd.
IPC Onze wereld	34, 35, 39	Leerlingen leren dat onze wereld belangrijk is, omdat we het delen met veel andere levende wezens. Ze leren dat we onze wereld met respect moeten behandelen en ervoor dienen te zorgen dat ze goed wordt verzorgd, zodat ieder mens, dier en plant gezond kan leven en genieten.
IPC Red de wereld	34, 35, 39	Leerlingen worden geconfronteerd met de kwetsbaarheid van de aarde en denken na over hun eigen rol hierin.
IPC De prijs van vooruitgang	34, 35, 39	Leerlingen leren dat vooruitgang in wetenschap en technologie van invloed is op onze levenswijze.

Iedere school laat de leerlingen daar binnen de eigen context mee oefenen in een aanbod van activiteiten. De activiteiten vormen een stimulans voor leerlingen om het geleerde in de praktijk te brengen. In onderstaand schema is te zien welke dat zijn, welk raakvlak er is met de Burgerschap kerndoelen en hoe de leerkrachten de verbinding invullen vanuit de kernwaarden van het OPOT.

Activiteit	Kerndoel	Verbinding vanuit de kernwaarden OPOT
Regieversterkend handelen: werken met eigen leerdoelen	34 en 35	Leerlingen ontwikkelen vaardigheden waarmee ze inzicht en vertrouwen verkrijgen in eigen kunnen en dat van een ander.
HVO vanaf groep 4	34, 35, 36, 37, 38, 39	Het HVO vormingsonderwijs stelt leerlingen in staat na te denken over hun eigen levensbeschouwelijke identiteit. In deze lessen wordt aandacht geschonken aan de belangrijkste godsdiensten en levensovertuigingen die er in de wereld zijn. De nadruk ligt op diversiteit en op respect voor de verschillende geloven en levensovertuiging. De leerling moet zoveel mogelijk vrij zijn om zijn eigen levensbeschouwing te ontwikkelen. Leerlingen worden bewuster van zichzelf, ze leren welke waarden en normen ze in hun leven belangrijk vinden en ze leren luisteren naar elkaar. Het vergroten van de eigen kennis en zelfbewustzijn vergroot hun weerbaarheid in onze complexe en diverse wereld.
Zeeliedenherdenking 5/6	34, 36, 37	Leerlingen ontwikkelen begrip en respect voor de geschiedenis in de context van het eiland met betrekking tot het beroep van zeevarende en het reddingswezen.
Nationale herdenking 7/8	36, 37	Leerlingen ontwikkelen begrip voor de impact van oorlogen en conflicten, tonen respect voor slachtoffers en reflecteren op vrijheid.
Oorlog in mijn buurt gr 8	36, 37	Leerlingen ontwikkelen begrip voor de impact van oorlogen en conflicten, tonen respect voor slachtoffers en reflecteren op vrijheid.

Nieuwsbegrip Jeugdjournaal	34, 35, 36, 37, 38, 39	De leerlingen leren actuele gebeurtenissen beter te begrijpen en er betekenis aan te verlenen. Leerlingen leren na te denken over de gebeurtenissen en er een mening over te vormen. Het kan leerlingen helpen zelf betere beslissingen te nemen.
Natuuractiviteiten met SBB	39	Leerlingen leren verantwoordelijkheid voor het behoud van de leefomgeving en het milieu.
Activiteiten museum Behouden Huys	36	Leerlingen ontwikkelen inzicht in de geschiedenis van hun eigen eiland en wat dit betekent voor het nu.
Leerlingarena	35, 36 en 37	Leerlingen leren kritisch denken, analyseren en communiceren. Ze worden gestimuleerd actief mee te denken en hun mening op een gefundeerde respectvolle manier te uiten.
Oerolactiviteiten	Afhankelijk van de activiteit/ voorstelling kunnen diverse kerndoelen naar voren komen.	
Mediamasters	34, 35	Leerlingen ontwikkelen bewustzijn over verantwoordelijk en respectvol gebruik van sociale media.
ProDemos Staatsinrichting 7/8	36	Leerlingen ontwikkelen begrip van democratische processen.
Lespakket Derde Kamer	36	Leerlingen ontwikkelen begrip van democratische processen.
Kinderboekenweek	Afhankelijk van het onderwerp kunnen diverse kerndoelen naar voren komen.	
Verkeerslessen	35	Leerlingen ontwikkelen verkeersbewustzijn, leren veilig gedrag in het verkeer en dragen bij aan een veilige omgeving door actief deel te nemen aan activiteiten.
Moestuin in samenwerking met de gemeenschap *	34, 35 en 39	
Maatschappelijke stage *	34, 35, 37, 39 (Afhankelijk van de stage)	
Breekdagactiviteiten *	34, 35, 36, 37, 38, 39 (Afhankelijk van de activiteit)	

*Deze activiteiten worden uitgevoerd op OBS 't Jok. De Breekdag, op woensdag is een dag waarop activiteiten plaatsvinden zoals milieu juttten, een bezoek aan het gemeentehuis, boekpresentaties etc. De gemeenschap wordt nauw betrokken bij de activiteiten.

6.Toetsing en borging

Het OPOT wil de opbrengsten van het burgerschapsonderwijs toetsen in de groepen 7 en 8. Hiervoor maken we met ingang van schooljaar 2024-2025 gebruik van de toets *Burgerschap meten*.

[Burgerschap Meten - Rovict](#)

Met Burgerschap Meten meten we burgerschapscompetenties van de leerlingen. Burgerschap wordt gemeten op drie aspecten: kennis, houding en vaardigheden. Deze worden op 4 verschillende schalen gescoord:

1. Democratisch handelen
2. Maatschappelijk verantwoord handelen
3. Omgaan met conflicten
4. Omgaan met verschillen

Deelname aan Burgerschap Meten levert voor onze scholen verschillende resultaten op:

- Met de meting krijgen we inzicht in de data (en dus inzicht in de leeropbrengsten).
- De resultaten geven een verheldering van de eigen situatie en dragen bij aan de ontwikkeling van opbrengstgericht burgerschapsonderwijs.
- Deelname aan de meting geeft een aanleiding voor de uitwisseling van kennis en ervaringen tussen deelnemende scholen, onderzoekers en onderwijsontwikkelaars.

In de schoolplannen van de drie scholen is de ontwikkeling van het burgerschapsonderwijs opgenomen. In het schooljaarplan de doelen per schooljaar. Middels het jaarbord wordt het onderwerp Burgerschap ingepland om met de afzonderlijke teams de doelen te bespreken, ten uitvoer te brengen en te evalueren. Elke school heeft een Kwinkcoach die de uitvoering van het lesprogramma gedurende het leerjaar aanstuurt. De evaluaties van de toets worden in de teams besproken en verwerkt in het schooljaarverslag. Eventuele acties die daaruit voortvloeien worden verwerkt in het schooljaarplan van het nieuwe schooljaar.

**RESPECT VOOR
DE ANDER**

**BEGINT BIJ
JEZELF**

Loesje